

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจหลายด้าน เป็นศูนย์กลางทางการเงินของภาคเหนือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และเชียงใหม่ยังเป็นศูนย์กลางด้านการศึกษา การค้า อุตสาหกรรม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเชียงใหม่มีศักยภาพสูงเกือบทุกด้าน ด้านการเกษตรก็เช่นกัน โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตไก่เนื้อ เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีกำลังการผลิตมากที่สุดในเขตภาคเหนือ โดยในปี 2545 จังหวัดเชียงใหม่ผลิตได้ถึง 3,207,765 ตัว จากจำนวนไก่เนื้อในเขตภาคเหนือ 9,517,705 ตัว หรือคิดเป็นร้อยละ 29.67 (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเชียงใหม่, 2545) แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ให้ความสนใจในด้านการเลี้ยงไก่อย่างมาก โดยมีการเลี้ยงกระจายอยู่ทุกอำเภอ และอำเภอที่เลี้ยงมาก ได้แก่ อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันทราย อำเภอแม่แตง อำเภอหางดง ตามลำดับ

ปัจจุบันประเทศไทยสามารถผลิตไก่เนื้อเพื่อการส่งออกอยู่ในอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา บราซิล และสหภาพยุโรป ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2545 มีปริมาณรวมสูงถึง 426,430 ตัน หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 40,833 ล้านบาท (สมาคมผู้ผลิตไก่เนื้อส่งออกไทย, 2546) และการเพิ่มขึ้นของการส่งออกนั้นก็มักจะมีการพัฒนาการเลี้ยงให้มีประสิทธิภาพตามไปด้วย โดยเฉพาะเรื่อง “มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ” ที่กำหนดขึ้นมา ตามประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของไทย พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542 มีข้อกำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงคุณภาพของฟาร์ม และผลิตผลปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐาน ซึ่งจะมีผลทำให้สินค้าปศุสัตว์ไทยสามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกและเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคภายในประเทศ ตลอดจนการคำนึงถึงการจัดการสิ่งแวดล้อม ทำให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ดังที่กล่าวมาข้างต้น และประกอบกับมาตรฐานของฟาร์มไก่เนื้อที่จะส่งออกได้นั้น แม้ว่าตามข้อกำหนดของผู้นำเข้าจะไม่ได้กำหนดระเบียบว่าการเลี้ยงไก่เนื้อควรอยู่ในระบบใด แต่ถ้าสามารถเลี้ยงในโรงเรือนระบบปิดได้ก็จะทำให้การควบคุมโรคได้ดีขึ้น การเปลี่ยนแปลงของอากาศในแต่ละวันจะไม่มีผลกระทบต่อไก่ในโรงเรือน เพราะการเลี้ยงแบบโรงเรือนปิดสามารถควบคุมทั้งอุณหภูมิ การหมุนเวียนของอากาศและความชื้นสัมพัทธ์ได้ค่อนข้างดี ทำให้ไก่โตได้ตามกำหนด และช่วยตัดปัญหาเรื่องโรคต่างๆ ที่จะเกิดกับไก่เนื้อได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ปัญหาไก่เนื้อที่เกิดการตกค้างของยาปฏิชีวนะมีน้อยลงหรือไม่มีเลย แม้ว่าการลงทุนการเลี้ยงไก่เนื้อในโรงเรือนปิดจะเป็นการลงทุนที่ใช้เงินลงทุนสูง แต่เมื่อคำนึง

ถึงการเลี้ยงในปริมาณมากขึ้น และสามารถกำหนดระยะเวลาการจับและการเลี้ยงในแต่ละรุ่นได้อย่างแม่นยำ นั้นย่อมทำให้ผลตอบแทนที่จะกลับมาจากการลงทุนมีความสม่ำเสมอตามไปด้วย

แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากโรงเรือนไก่เนื้อระบบปิดยังเป็นเทคโนโลยีที่ใหม่ และต้องการความรู้ความเชี่ยวชาญในการใช้งานค่อนข้างสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เลี้ยงไก่เนื้อในโรงเรือนระบบปิดในบ้านเรายังไม่มีการศึกษาทำความเข้าใจกับระบบนี้อย่างถ่องแท้ ยังไม่มีการเตรียมการในระบบอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ ยังไม่มีวินัยและการเฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดอย่างจริงจัง รวมถึงยังคิดผลตอบแทนที่จะได้รับมากเกินไปจนทำให้ละเลยข้อปฏิบัติและหลักการที่สำคัญบางประการทำให้นำไปสู่ความผิดพลาดได้ทั้งๆที่มีความพร้อมในเกือบทุกด้าน ตลอดจนขาดการดูแลรักษาอุปกรณ์รวมทั้งการตรวจวัดอย่างถูกต้อง

และเนื่องจากเกษตรกรบางรายที่เป็นเจ้าของฟาร์มไก่เนื้อ แต่ไม่ได้เข้ามาดูแลจัดการการเลี้ยงเอง ซึ่งเกษตรกรดังกล่าวอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดเท่าใดนัก เพื่อให้งานวิจัยมีประสิทธิภาพมากขึ้นผู้วิจัยจึงได้วิจัยเฉพาะเกษตรกรที่เจ้าของฟาร์ม และเป็นผู้จัดการการเลี้ยงไก่เนื้อเองไม่ต่ำกว่า 80 เฮอร์เซ็นต์ โดยการประเมินของนักสัตวบาลส่งเสริมของบริษัทเท่านั้น

ด้วยเหตุนี้จึงน่าจะศึกษาถึงความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ ในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิด ของเกษตรกรว่ามีระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคในด้านใดบ้างในการเลี้ยง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมทั้งของบริษัท และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิด ของเกษตรกรในโครงการรับจ้างเลี้ยง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิด
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และความต้องการของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลงานวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ทราบว่าเกษตรกรมีระดับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติในการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดเพียงใด และมีปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในด้านใดบ้างในการเลี้ยง เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของนักส่งเสริมทั้งของบริษัท และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงานต่อไป

สมมติฐาน

ความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเกษตรกร เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิด มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล และปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

ขอบเขตในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการฟาร์ม และเป็นผู้จัดการการเลี้ยงไก่เนื้อเองไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ โดยการประเมินของนักสัตวบาลส่งเสริมของบริษัท แบบโรงเรือนปิดในโครงการรับจ้างเลี้ยงของบริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมเกษตร จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน ซึ่งมีเกษตรกรทั้งสิ้นจำนวน 82 ราย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

1. ลักษณะส่วนบุคคล

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัท

2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

- รายได้รวมของครัวเรือน
- จำนวนไก่เนื้อที่เลี้ยง
- เงินที่ใช้ลงทุน

3. ปัจจัยทางด้านสังคม

- จำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่บริษัท
- จำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ
- การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านวารสาร เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ
- การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านเอกสาร เกี่ยวกับการเลี้ยงไก่เนื้อ

ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ใน
การเลี้ยงไก่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของ
เกษตรกร

นิยามศัพท์

ไถ่เนื้อ หมายถึง ไถ่พันธุ์เนื้อเพื่อการบริโภค

โรงเรือนปิด (Environmental Control Houses) หมายถึง โรงเรือนเลี้ยงไถ่เนื้อที่ประกอบไปด้วยระบบแผ่นรังผึ้งทำความเย็น (Evaporative Cooling Pad System) ที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น อุณหภูมิ ความชื้น แสง ให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของไถ่เนื้อ

ระบบแผ่นรังผึ้งทำความเย็น (Evaporative Cooling Pad System) หมายถึง ระบบลดอุณหภูมิในโรงเรือน โดยอาศัยหลักการระเหยน้ำให้เป็นไอที่แผ่นรังผึ้งทำความเย็น แล้วให้ลมดูดอากาศที่เย็นเข้าไปทดแทนความร้อนที่อยู่ภายในโรงเรือน ซึ่งจะมีผลทำให้อุณหภูมิกายในโรงเรือนเย็นลง

ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ในการเลี้ยงไถ่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของเกษตรกร หมายถึง ความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติ ในการเลี้ยงไถ่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่น ด้านการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในโรงเรือนปิด เช่น ระบบอุโมงลม ระบบแผ่นรังผึ้งทำความเย็น ด้านการจัดการการเลี้ยงไถ่เนื้อ ตั้งแต่การเตรียมโรงเรือน การเข้าลูกไถ่จนถึงจับไถ่ใหญ่ และด้านสุขศาสตร์สัตว์ การป้องกันโรคและการจัดการสิ่งแวดล้อมในฟาร์มไถ่เนื้อ เป็นต้น

โครงการรับจ้างเลี้ยง หมายถึง โครงการที่มีการลงทุนโดยบริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด (มหาชน) เพื่อทำการส่งเสริมการเลี้ยงไถ่เนื้อให้เกษตรกรมีรายได้ โดยเกษตรกรจะเป็นฝ่ายรับผิดชอบในการสร้างโรงเรือน อุปกรณ์การเลี้ยง แรงงานที่มีคุณภาพ ส่วนพันธุ์ไถ่ อาหารสัตว์ ยา และวัคซีน บริษัทจะเป็นผู้ลงทุนทั้งหมด

เกษตรกร หมายถึง ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการฟาร์ม และเป็นผู้จัดการการเลี้ยงไถ่เนื้อเองไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ โดยการประเมินของนักสัตวบาลส่งเสริมของบริษัท แบบโรงเรือนปิดในโครงการรับจ้างเลี้ยงของบริษัทกรุงเทพผลิตผลอุตสาหกรรมการเกษตร จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน

ความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ และเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริม และรอบรู้ในการเลี้ยงไถ่เนื้อแบบโรงเรือนปิด

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น และความเชื่อของเกษตรกรเกี่ยวกับการเลี้ยงไถ่เนื้อแบบโรงเรือนปิด

การปฏิบัติ หมายถึง การที่เกษตรกรได้นำความรู้ที่ได้รับจากการส่งเสริมไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาการเลี้ยงไถ่เนื้อแบบโรงเรือนปิดของตนเอง

เงินที่ใช้ลงทุน หมายถึง มูลค่าของโรงเรียน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เลี้ยงไก่เนื้อในโรงเรียนระบบปิด โดยคิดเป็นมูลค่าปัจจุบัน

รายได้รวมของครอบครัว หมายถึง รายได้ในภาคการเกษตร และนอกภาคการเกษตรก่อนหักค่าใช้จ่ายของครอบครัวเกษตรกรในรอบ 1 ปี

อายุ หมายถึง จำนวนเต็มของอายุจริงของเกษตรกร นับเป็นจำนวนปี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดในระบบโรงเรียนหรือเทียบเท่าของเกษตรกร ที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการ

ประสบการณ์ในการเลี้ยงไก่เนื้อกับบริษัท หมายถึง ระยะเวลาที่เกษตรกรได้ประกอบอาชีพเลี้ยงไก่เนื้อใน โครงการรับจ้างเลี้ยงกับบริษัทเอกชนเป็นของตนเองหรือเป็นของครอบครัวนับเป็นจำนวนปี

การได้รับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ความถี่ในการได้รับข่าวสารที่เกี่ยวข้องการเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกรในรอบ 1 ปี จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารต่างๆ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved